

end man i mange Kredse er klar over. Et æret Medlem af dette Ting, Hr. Fraenkel, har udenfor denne Sal udtalt, at der fra Borgerskabets Moral vilde lyde en Protest mod den Fængselsdom, som Højesteret har afsagt overfor en af de anklagede. Hvis det ærede Medlem dermed kun tænker paa dette, at der er mange Danske, der føler en vis Medlidenhed med den haardst ramte og ikke mindst under Hensyn til Følelsen af, at andre, hvis Handlinger maaske ikke var mindre angribelige, vedbliver at indtage fremtrædende Pladser i dansk økonomisk og offentligt Liv, tror jeg, at det ærede Medlem kan have Ret til at udtale, at der vil være en saadan Stemning. Men lægger han det ind i det, som synes at ligge i Ordene, nemlig at man vender sig med en Art Forargelse mod Højesteretsdommen, tror jeg rigtignok, at det ærede Medlem tager fejl i saa stort Omfang, som det overhovedet er muligt. Det er mit Indtryk, at ogsaa i de Kredse, som det ærede Medlem antagelig tænker paa ved Ordet Borgerskab, var der udbredt en omfattende Forbavselse, tilknyttet en vis Uhyggestemning, under Indtrykket af Landsrettens Dom, og det følte som en Befrielse, at Højesteretsdommen fik en anden Karakter, en Karakter, der i meget store Dele af det danske Folk er følt som Udtryk for den Opfattelse, at Loven maa og skal hævedes i sit fulde Omfang ogsaa overfor den mægtige Pengeadel, hvis fremtrædende Indflydelse i økonomisk og politisk Liv her som i saa mange andre Lande er en af de største Farer, der truer det bestaaende Samfund.

Saa meget kan imidlertid ses allerede af de Oplysninger, der nu foreligger, at den Form, der er blevet den herskende indenfor Storbedriften i Danmark som i mange andre Lande under de sidste Aartiers febrilske Udvikling, og som naaede sit Højdepunkt i Krigens Aar og navnlig for de neutrale Lande i Aarene efter Krigen, knyttet til de store Aktieselskaber, trænger til en gennemgribende Forvandling, om der skal skabes sund Grund under det økonomiske Livs Udvikling i Tilknytning til det moderne tekniske Fremskridt. Man har i større Grad end paa noget tidligere Tidspunkt faaet Indtrykket af, hvorledes Storbedriftens hele moderne Udvikling medfører de voldsomste Svingninger, der rammer alle Arter af økonomiske Virksomheder, skruende dem op i det fantastiske til Tider, trykkende dem ned, skabende Nød og Elendighed til andre Tider, dernæst en Fristelse til at spille med Værdierne, som maa vække en dybere og dybere Misstemning hos de Kredse af

Folket, der ikke deltager deri, og endelig Betingelser for og Muligheder for Indflydelse paa det offentlige Liv, som ikke er forenelig med almene Interesser. Lignende Vanskeligheder har en Gang været knyttet til Storbedriften indenfor Landbruget. De blev dog overvundet for Danmarks Vedkommende ved den Gruppe af dristige Reformere, som begyndte i Aarene nærmest efter 1788. Jeg føler mig overbevist om, at i den nærmest kommende Tid maa Opgaven blive den at gennemføre for Storbedriften i Handel og Industri Reformere, der er af ikke mindre vidtgaaende Karakter end de store Landboreformere, Reformere, der forvandler de Ejendomsvilkaar, der gælder for disse Bedrifter og skaber Betingelser for en virkelig Sammenknytning mellem Ejerne, Udøverne og Arbejderne, alle de Grupper, der er interesserede i Virksomhederne.

Det er jo imidlertid saaledes, at den Reformlovgivning og det Forhandlingsarbejde mellem de store Organisationer, som vil være fornødent i saa Henseende, kan vi ikke rette nogen Opfordring til den nuværende Regering om at tage Ledelsen af. Den Aktielov, der skulde danne det første svage Skridt fremad paa Vejen i saa Henseende, er af Grunde, som alle kender, umulig for den nuværende Regering. Den Trustlovgivning, som skulde være af afgørende Betydning for at begrænse de mangfoldige Misgreb, der er vokset op i Tilknytning til Storbedriften, vender den høje Regering sig imod, bestemt, saa vidt jeg forstaar, af to Hensyn, dels af Hensynet til de konservative Forbunds-fæller, dels af Hensynet til de økonomiske Teorier, som Landbrugsministeren mener at være Forpagter og Indehaver af herhjemme. Til de vidtgaaende Reformere, der vilde kræves, hvis der virkelig skulde være Vej frem paa dette Omraade, kan vi overhovedet ikke vente noget Tilløb fra den nuværende Regerings Side. Dertil har den været for dybt indviklet i de Fejl, der knytter sig til Afviklingen af de foregaaende Begivenheder. Endelig har det været Regeringens Grundopfattelse og første og vigtigste Rettesnor, at man ikke paa nogen Maade skulde give sig i Kast med nogen vanskelig Opgave, som det overhovedet var muligt at lade ligge. Jeg ventter derfor ikke noget Forsøg paa at gennemføre det økonomiske Reformarbejde, som er fornødent, under den nuværende Ledelse, men jeg haaber, at den Tid ikke maa være fjern, da der vil være Betingelser til Stede for at optage et saadant Arbejde, idet jeg føler mig overbevist om, at ligesom der i Aarene omkring 1788 i de danske